

[K] **EEN VIJFDE DOE MAAR.  
COMPONIST-ARRANGEUR-MUZIKANT-  
PRODUCER JAKOB KLAASSE**

Op 11 februari 2013 ontving de Nederlandse popgoep Doe Maar de Edison Oeuvre Prijs. Kopman Hennie Vrienten nam hem in ontvangst met een quasivrolijke opmerking over vijfendertig jaar juryberaad. Zo lang geleden begon Doe Maar als viermanschap, om uit te groeien tot de succesvolste band aller tijden van het Nederlands taalgebied. Vier keer stopten ze, driemaal kwamen ze terug. De apotheose was groots en meeslepend, maar anders dan menig fan zich had voorgesteld: vier keer een uitverkocht stadion Gelredome (Arnhem) in de beproefde spektakelformule Symphonica in Rosso.

Dat werkt zo: een topact uit Nederland of buitenland speelt zijn hitrepertoire met de vaste begeleiders plus een veertig personen sterk ongesubsidieerd orkest onder leiding van stehgeiger Guido Dieteren. De eerste keer was in 2006 met Marco Borsato. Daarna kwamen Paul de Leeuw, Lionel Richie, Diana Ross, Sting (met Royal Philharmonic Orchestra), het Volendamse duo Nick en Simon, en in 2012 Doe Maar. De show kwam op tv bij de commerciële zender RTL4, vluchthaven van steeds meer artiesten die er niet thuishoren maar ook moeten eten. De dvd werd platina.

Naar aanleiding van de concertregistratie bracht *NRC Handelsblad* onder woorden wat Doe Maar te danken heeft aan zijn (onvermelde) vijfde man als arrangeur en repetitor: "Doe Maar [heeft] zijn hitcollectie glanzend en gelaagd weten uit te vergroten. Strijkers en blazers zetten elegant en bezielend aan in aangename, kleurrijke arrangementen die zelden de kern van Doe-Maarlidjes wegstreken: de punky boodschap, de luie ritmiek van reggae, de opwinding van ska."

Die vijfde man heet Jakob Klaasse. Sinds de Beatles samen met George Martin op de foto gingen om zijn wezenlijke aandeel in hun succes te onderstrepen, is de uitdrukking Vijfde Beatle in gebruik. Martin zelf vond dat onzin. Hij bracht gewoon de knowhow mee die de autodidacte Beatles misten. Martin en Klaasse hebben heel wat gemeenschappelijk. Beiden hebben een gedegen opleiding, voelen zich in meerdere muziekwerelden thuis en leven

zich in andermans creativiteit in voordat ze hun gevraagde bijdrage leveren.

Klaasse kwam Doe Maar versterken in 1982, toen de rage net was uitgebroken. Met hun jarenlange ervaring in bands en studio's konden (oprichter) Ernst Jansz en Vrieten (die er later bij kwam) de sound verwezenlijken die ze in hun hoofd hadden. In de popmuziekwereld waarin, bij gebrek aan gerichte opleidingen, tot voor kort iedereen autodidact was, zijn de reserves van ideeën en speltechniek meestal niet onuitputtelijk. Voor de gelaagde keyboardpartijen en meerstemmige vocale harmonieën (koortjes) schakelde Doe Maar Klaasse in als schrijver en performer. Met die sound werd de band legendarisch. Het afscheid van 1984 hield vijftien jaar stand. Daarop volgden met lange tussenpozen vijftien jaar in artistiek crescendo en met een groeiende rol voor Klaasse.

Sinds 1982 is hij voor en achter de schermen van de sterrencast – met drummerwisseling bij de finale comeback – de ambachtsman met de correcte smaak en de gewenste ongevoeligheid voor wat de spotlights kunnen aanrichten. Zijn rol bij Doe Maar is behalve met die van George Martin ook vergelijkbaar met keyboardman Billy Preston. Deze kreeg de titel Vijfde Beatle als medemuzikant. De andere Vijfde Doe Maars zijn, om uiteenlopende redenen, Joost Belinfante en Jan Kooper.

Jakob Klaasse (1948 Uitgeest, Noord-Holland) speelt vanaf zijn achtste jaar piano en ging op les. Op zijn twaalfde meldde hij zich met een stapeltje eigen stukken bij de componist Willem Andriessen, directeur van het Amsterdams Conservatorium. Of hij daar compositie kon komen studeren. Andriessen raadde hem aan eerst middelbare school te doen.

Tijdens zijn HBS-tijd in Beverwijk (1961-1966) ontdekten lokale en regionale bands Klaasses talent als soul/bluespianist in de spreekwoordelijk zompige New Orleans-stijl. Zijn held is James Booker (1939-1983). In 1977 zou hij Booker tijdens diens Europese tournee ontmoeten en met hem aan de piano zitten. Zelf was Klaasse toen lid van de Houseband, de hipste band van Amsterdam als huisband van poptempel Paradiso. Het genoegen was wederzijds.

In 1966 begon Klaasse aan de studie compositie, equivalent van de autonome richting op de kunst-



Jakob Klaasse.

academie. Sinatra voerde de hitlijsten aan met 'Strangers in the Night', Udo Jürgens won het Eurovisie Songfestival met 'Merci Chérie', de Beatles waren gestopt met optreden, Jimi Hendrix moest zijn eerste single nog maken en Iannis Xenakis opende zijn Centre in Parijs. De compositiestudenten werden niet geïnstrueerd om hetzelfde te willen als hun docenten of hetzelfde te kunnen als hun klasgenoten, maar gestimuleerd om hun talent verder te ontwikkelen tot een eigen stijl.

Na zijn afstuderen in 1971 bij Ton de Leeuw ging Klaasse om financieel onafhankelijk te zijn verder als pianist-organist in blues- en soulbands en als opdrachtcomponist voor theater, film en tv (VPRO), arrangeur en producer van singer-songwriters (onder wie Bram Vermeulen en Boudewijn de Groot), bandleider (The Magnificent Seven met swingende radio- en tv-tunes en filmmuziek) en, samen met Sandra Mirabal, revivalist van Cubaanse salonmuziek.

Zijn artistieke betekenis voor Doe Maar bevestigde hij met *Doe Maar! De Musical* (2007), in dezelfde opzet als *Mamma Mia!* (met songs van ABBA): een origineel script waarin hits van één topgroep onderdeel zijn van de actie. De Vermaarde Vier hadden er geen omkijken naar. De voorstelling werd bekroond met de Johnny Kraaijkamp Musical Award. Publiek en critici riepen in koor dat ze de muziek van Doe

Maar nog nooit zo mooi hadden horen klinken.

Wat Klaasse deed voor en met Doe Maar, bestaat officieel niet in de ego-gestuurde Nederlandse popmuziekscene. Hij komt dan ook niet voor in Doe Maars (wiki)biografie en schittert op publiciteitsfoto's door afwezigheid. Dat geldt ook voor de meeste anderen met wie hij intensief werkte. Immer laconiek, weet hij zich ook zonder dit soort erkenning redder in de nood van podiumdieren.

Tussen de bedrijven door is Klaasse blijven componeren. Momenteel ligt de suite *Microbes* bij het symfonieorkest van Tel Aviv. Toen de dertigers onder de componisten als Notenkraakers in 1969 het doek naar de nieuwe tijd openreten, werd onverhoopt niet hun eigen moderne kunstmuziek, maar de internationale popmuziek het volgende belangrijke concertgenre. De twintiger Jakob Klaasse had toen al voor zichzelf de hokjes en hekjes afgeschaft. De tijd heeft hem nog niet ingehaald.

#### LUTGARD MUTSAERS

*De doos van Doe Maar*: verzamelbox met 14 cd's en 9 dvd's (2012).

*Symphonica in Rosso: Doe Maar*: dvd (2013).

*The Best of the Worst*: verzamelalbum van The Magnificent Seven o.l.v. Jakob Klaasse.